

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN MUUTOKSEN PERUSTELUT**1. Asiakashyvitysten enimmäismäärä**

Nykyisin asiakashyvitysten enimmäismäärän perusteena on vakavaraisuuspääoma, josta on vähennetty tasoitusmäärä. 1.1.2017 voimaantulevaan työntekijän eläkelain muutokseen sisältyy tasoitusmäärän yhdistäminen osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen. Tämän vuoksi asiakashyvitysten enimmäismäärän kaavaan haetaan muutosta niin, että asiakashyvitysten enimmäismäärä perustuu koko vakavaraisuuspääomaan. Tehtyjen laskelmien perusteella hyvitystaso säilyy keskimäärin ennallaan, kun uudeksi kertoimen $\beta_{\max}^1$ arvoksi asetetaan 0,01.

Työeläkevakuutusyhtiöt tekivät keväällä 2016 selvityksen vakuutusmaksun hoitokustannusosasta ja tulevat selvityksen perusteella hakemaan muutosta vakuutusmaksun hoitokustannusosaan 1.1.2017 alkaen. Tähän liittyen esitetään muutosta myös asiakashyvityksen enimmäismäärään niin, että jatkossa hoitokustannusylijäämä vaikuttaa asiakashyvitysten enimmäismäärään kokonaisuudessaan (100 %). Nykyisissä laskuperusteissa asiakashyvitysten enimmäismäärään vaikuttaa suoraan puolet (50 %) hoitokustannusylijäämästä.

2. Vakuutusmaksun työkyvyttömyyseläkeosan määräämisessä tarvittavia kertoimia ja arvoja

Laskuperustemuutoksessa haetaan eräiden vakuutusmaksun työkyvyttömyyseläkeosan määräämisessä tarvittavien kertoimien arvoja. Perustelut b-kertoimien arvoille on erillisessä muistiossa, joka on liitteenä.

Liitteet

Muistio maksuluokkamallin kertoimien määräämisestä vuoden 2017 maksuluokkia varten

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN PERUSTELUT

1. Vuoden 2017 vakuutusmaksu

1.1. Vuoden 2017 vakuutusmaksun rakenne

Vuoden 2017 maksutasoa määrättäessä on käytetty seuraavia taloudellisia oletuksia:

	2016	2017
inflaatio %	0,4	1,2
ansiotasoindeksin muutos %	1,2	1,0
työttömyysaste %	9,2	9,0
TyEL-palkkasumman muutos %	1,6	1,6

Vuoden 2017 perustekorkona maksulaskelmissa on käytetty 4,75 prosenttia.

Esitetty maksutaso muodostuu komponenteittain seuraavaksi (% palkkasummasta):

	2016	2017
Vanhuuseläke	2,9	3,5
Työkyvyttömyyseläke	0,9	0,9
Tasausosa	20,2	19,7
Muut osat	0,9	0,8
Hyvitykset	-0,5	-0,5
Yhteensä	24,4	24,4
Tilapäinen alennus	-0,4	-
Perittävä maksu km.	24,0	24,4

Työntekijän maksuosuus määräytyisi seuraavasti (% palkkasummasta):

	2016	2017
Alle 53- ja yli 62-v. työntekijän osuus	5,70	6,15
53-62 -v. työntekijän osuus	7,20	7,65
Työnantajan osuus keskimäärin	18,00	17,95

Vuonna 2016 alempi työntekijän maksuosuus koski vain alle 53-vuotiaita ja siihen sisältyi -0,25 %-yksikön suuruinen osuus vuoden 2016 tilapäisestä alennuksesta. Vuonna 2017 tilapäisen alennuksen poistuminen ja kilpailukyky sopimuksen mukainen 0,2 %-yksikön siirto työnantajan maksusta työntekijän maksuun kasvattavat vuoden 2017 työntekijän maksua siis 0,45 %-yksikköä. Eläkeuudistuksessa sovitun mukaisesti 53-62 -vuotiaiden maksu on 1,5 %-yksikköä suurempi kuin muilla työntekijöillä.

YEL-maksu olisi alle 53-vuotiaiden ja yli 62-vuotiaiden osalta 24,10 % (2016: 23,60 %) ja 53-62 -vuotiaiden osalta 25,60 % (25,10 %).

YEL-maksu ja työntekijän maksuosuus on määrätty TyEL:n keskimääräisen maksun perusteella. Tähän maksuun sisältyvän 53-62 -vuotiaiden korotetun maksuosuuden keskimääräinen vaikutus, vuonna 2017 noin 0,3 % palkoista, poistetaan yrittäjien YEL-maksua määrättäessä. Vuonna 2017 TyEL:n keskimääräinen maksu ilman vanhempien työntekijöiden korotetun maksuosuuden vaikutusta on siis 24,10 % palkkasummasta. Vastaavasti kuin TyEL:ssä 53-62 -vuotiaiden YEL-maksu on nuorempien (ja vanhempien) maksu korotettuna 1,5 %-yksiköllä.

Työntekijän eläkemaksu ja YEL-maksu eivät sisälly laskuperusteisiin, vaan niistä STM antaa erikseen asetuksen.

1.2. Maksun osat

Eläkeuudistus aiheuttaa muutoksia maksun rakenteeseen. Vanhuuseläkeosaa peritään jatkossa 17-68 -vuotiailta siihen asti, kun työntekijä on jäänyt TyEL:n mukaiselle vanhuuseläkkeelle. Lisäksi vanhuuseläkettä rahastoidaan jatkossa 0,4 % vuosiansiosta. Eläkeuudistuksen vaikutukset vanhuuseläkeosaan ovat korottavia. Vanhuuseläkeosa olisi vuonna 2017 keskimäärin 3,5 % palkoista eli 0,6 % suurempi kuin vuonna 2016. Tästä reilu 0,2 % johtuu kuolevuusperustemuutoksesta ja noin 0,3 % ikävälän sekä karttuman muutoksesta.

Maksun työkyvyttömyysosa pyritään asettamaan siten, että sen arvioidaan riittävän kattamaan puolet kahtena seuraavana vuonna työkyvyttömäksi tulevien eläkemenosta. Eläkeuudistus nostaa työkyvyttömyysmenoja asteittain, jolloin myös työkyvyttömyysmaksun arvioidaan vähitellen nousevan.

Työkyvyttömyyseläkeliikkeen tuloksen odotetaan olevan kuluvalta vuodelta lähellä nolaa ennen tilapäisen alennuksen huomiointia, kuten maksumatasoa määrättäessä oletettiin. Alennus huomioiden tulos jäänee tappiolle noin 0,4 % palkoista eli tilapäisen alennuksen verran. Työkyvyttömyyseläkemaksun tasoksi vuodelle 2017 asetettaisiin 0,9 % palkoista, joka on jonkin verran alempi kuin oletettu eläkemeno. Työkyvyttömyyseläkeliikkeen tuloksen odotetaan vuonna 2017 olevan lähellä nolaa.

Työkyvyttömyyseläkemaksuun sisältyvän työkyvyttömyysriskin hallintaosan taso esitetään säilytettäväksi samana kuin vuonna 2016.

Maksun muut osat sisältävät hoitokustannus-, maksutappio- sekä lakisääteisten maksujen osan.

Hoitokustannusosasta ja työkyvyttömyysratkaisujen kustannuksista tehtiin erillinen selvitys keväällä 2016. Selvityksessä päädyttiin esittämään, että hoitokustannusosa asetetaan noin 7,1 % vuotta 2015 alemmalle tasolle. Kaikkia vuoden 2017 hoitokustannusosan vakiosummia sekä kertoimia on pienennetty suhteellisesti saman verran eli noin 7,1 % verrattuna vuoteen 2015. Myös työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutusetuuksien ratkaisukuluihin liittyvää vakiota on pienennetty saman verran. Keskimäärin hoitokustannusosan arvioidaan olevan noin 0,68 % (0,72 %) palkoista.

Maksutappioliike on ollut kymmenen viimeistä vuotta tappiollista. Tappio on katettu tasoitusmäärällä. Maksutappio-osaa esitetään korotettavaksi siten, että se olisi keskimäärin noin 0,09 % palkoista, kun se kuluvana vuonna on keskimäärin 0,08 %. Maksutappioliikkeen odotetaan kuitenkin edelleen pysyvän tappiollisena.

Lakisääteisten maksujen osa sisältää Eläketurvakeskuksen kustannukset, oikeushallintomaksun sekä finanssivalvontamaksun. Yhteensä nämä erät ovat noin 0,058 % (0,060 %) palkoista. Suurin erä on Eläketurvakeskuksen kustannukset arviolta 0,047 % palkkasummasta, finanssivalvontamaksu on noin 0,0047 % ja oikeushallintomaksu noin 0,0062 %.

Arvio vuonna 2016 maksettavista asiakashyvityksistä perustuu yhtiöiden vakavaraisuustilanteeseen hetkellä 30.9.2016 sekä arvioon vuoden 2016 hoitokustannusylijäämästä. Keskimääräisen hyvitystason arvioidaan olevan 0,5 % palkkasummasta.

1.3. Maksun tasausosa

Iästä riippumattomaksi perusmaksuksi tulee 25,1 % (25,1 %), jolloin maksun tasausosa laskee 19,7 %:iin palkoista. TyEL-MEL-tasausvastuun arvioidaan tällöin kehittyvän seuraavasti (taulukossa ei ole huomioitu mahdollista osaketuottosidonnaisen lisäeläkevastuun ylärajan ylitystä).

Tasausvastuu 31.12.v,	2015	2016	2017
mrd. €	9,4	10,8	9,3
% seuraavan vuoden tasauseläkemenosta	82	90	76
% vuoden v palkkasummasta	17,6	19,8	16,9
josta vähimmäismäärän ylittävä osa,			
mrd. €	6,0	7,2	6,9
% vuoden v palkkasummasta	11,1	13,2	12,5

Tasausvastuun vähimmäismäärä esitetään tässä siten, kuin työmarkkinajärjestöt kirjassivat eläkeuudistusta koskevassa sopimuksessaan 26.9.2014 eli 30 % seuraavan vuoden tasauseläkemenosta vuosina 2015 ja 2016 ja 20 % vuonna 2017.

Tasausvastuun huomattava kasvu vuonna 2016 johtuu pääosin siitä, että kuolevuustäydennyksen johdosta vanhuuseläkerahastoja ei tällöin täydennetä ns. iv-korotuksina.

1.4. Vakuutusmaksut

Tilapäisten työnantajien maksu on 25,1 % palkasta (25,1 % vuonna 2016).

Sopimustyönantajista tariffimaksun piirissä olevien maksu ilman asiakashyvitysten vaikutusta on 25,1 % (25,1 %) palkasta. Sopimustyönantajat saavat maksuun vakuutuksesta ja työeläkeyhtiöstä riippuvan asiakashyvityksen, jonka arvioidaan olevan keskimäärin 0,5 %.

Niiden sopimustyönantajien osalta, jotka kuuluvat maksuluokkien piiriin, maksuun tulee alennusta maksutappio-osaan sekä suurimmille vakuutusille myös hoitokustannusosaan. Näiden vaikutus on yhteensä keskimäärin noin 0,32 % (0,30 %) kyseisten vakuutusten palkkasummasta. Mikäli työnantaja on maksuluokassa 4, sen työkyvyttömyysmaksu on sama kuin pienillä työnantajilla. Muissa maksuluokissa olevilla vakuutuksilla maksuluokka ja vakuutettujen ikä vaikuttavat maksuun.

2. Muut muutokset

Maksun työkyvyttömyyseläkeosan maksuluokkien laskentaa muutetaan siten, että niiden laskennassa ei huomioida tietyin edellytyksin vapaa-ajan tapaturmista tai raideliikennevahingoista aiheutuvia eläketapauksia.

Näin menetellään myös, jos työkyvyttömyyseläkkeen saaja on ollut työsuhteen alkaessa merkittynä työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään työnhakijaksi, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet vamman tai sairauden takia. Tämä muutos korvaa voimassaolevien laskuperusteiden mukaisen menettelyn, jossa nämä työntekijät on sisällytetty erilliseen vakuutukseen.

Lisäksi perusteessa ja perusteen liitteessä on haettu vuodeksi kerrallaan vahvistettavat asiakashyvitysten osittamista vakuutuksille koskevat säännökset. Sisällöltään ne vastaavat aiempien vuosien säännöksiä. Myös maksun työkyvyttömyyseläkeosaa ja hoitokustannusosaa koskeva laskuperuste on haettu vain vuodeksi 2017.

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN PERUSTELUT

1. Tasoitusmäärä ja vakuutusliikkeen tulos

Vuoden 2017 alusta voimaantulevaan työntekijän eläkelain muutokseen sisältyy tasoitusmäärän yhdistäminen osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen. Tästä syystä laskuperusteissa olevat tasoitusmäärää koskevat kohdat esitetään kumotaviksi tarpeettomina ja yhdistäminen huomioitaisiin osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen tehtävässä siirrossa.

Tasoitusmäärän kehityksen sijasta jatkossa huomioidaan vakuutusliikkeen tuloksen liukuvan keskiarvon kehitys määritettäessä työeläkemaksun komponentteja. Vakuutusliikkeen tuloksen liukuvaa keskiarvoa käytetään myös tunnistamaan tilanne, jossa yksittäisen eläkeyhtiön vakuutusliike on systemaattisesti ylijäämäinen.

Systemaattisen ylijäämän tunnistamiseksi tehtiin simulaatiotutkimus, jossa tarkasteltiin yksittäisen yhtiön tuloksen kymmenen vuoden liukuvan keskiarvon poikkeaman yhtiöiden yhteenlasketun tuloksen vastaavasta keskiarvosta käytäytymistä. Simuloidun jakauman perusteella poikkeaman 97,5 % prosenttipiste oli 0,3 % palkkasummasta ja tämän ylittävän poikkeaman arvo katsottaisiin indikoivan systemaattista ylijäämää. Systemaattisen ylijäämän tilanteessa osa tuloksen poikkeamasta voitaisiin siirtää ositettuun lisävakuutusvastuuseen. Koska poikkeamaindikaattorin taso on asetettu korkeaksi, jotta se tunnistaisi aidosti pysyvästi ja voimakkaasti poikkeavan tilanteen, olisi vakavaraisuuspääomaan siirrettävän osan poikkeamasta määrittävä kynnysarvo 1/3 indikaattorin arvosta 0,3 %, jotta siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen olisi kohtuullinen osa systemaattisesta ylijäämästä.

Laskuperusteisiin lisätään aiemmin tasoitusmäärän laskennan yhteydessä olleet vakuutusliikkeen tuloksen laskentakaavat sekä menettely systemaattisen ylijäämän tilanteessa.

2. Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu

Työkyvyttömyyseläkevastuu lasketaan käyttäen eläkeikää eläkkeensaajan omaa alinta vanhuuseläkkeen alkamisikää. Hetkellä 1.1.2017 voimaan tulevassa työntekijän eläkelain muutoksessa vanhuuseläkeikää koskevat säädökset muuttuvat ja edellyttävät tältä osin laskuperusteiden muutosta.

Muutoksen mukaan täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ja osatyökyvyttömyyseläke täyttä työkyvyttömyyseläkettä vastaavaksi vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää alimman vanhuuseläkeikänsä, mikäli eläketapahtuma on 1.1.2017 tai sen jälkeen. Vuodesta 2017 lähtien henkilön alin vanhuuseläkeikä riippuu syntymävuodesta. Alin vanhuuseläkeikä vahvistetaan kerran vuodessa 62-vuotiaille sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella, joten tätä nuorempien alin vanhuuseläkeikä perustuu ennusteeseen. Kuitenkin ennen vuotta 1965 syntyneille alin vanhuuseläkeikä on jo vahvistettu.

Korvausvastuun laskenta perustuu 1.1.2017 tai sen jälkeen sattuvien eläketapahtumien osalta henkilön ennustettuun alimpaan eläkeikään. Haettavat eläkeikäparametrit perustuvat Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskentatuloksiin,

käytännössä eläkeikien ennuste seuraa nykyisellään Tilastokeskuksen väestöennusteen kuolemanvaaralukuja. Perustetta tarkistetaan jatkossa silloin, kun saadaan olennaista uutta tietoa eläkeikien muutoksesta. Kuitenkin 62-vuotiaalle vahvistettava alin eläkeikä päivitetään vuosittain perusteeseen kyseisen ikäluokan osalta.

Perustemuutoksessa haetaan eläkeikäparametrien arvoja vuodelle 2017.

3. Täydennyskerroin ja perustekorko

Eläkevastuiden täydennyskerroimen arvoksi haetaan 1.1.2017 lukien 1,09 % ja perustekoron arvoksi 1.1.2017 lukien 4,75 %. Perustelut ovat liitteenä erillisessä Eläketurvakeskuksen muistiossa.

4. Vastuut tilinpäätöksessä

Laskuperusteissa on tilinpäätöstä varten vakuutusmaksu-, korvaus- ja osaketuottosidonnaiselle lisävakuutusvastuulle omat arviokaavat. Perustemuutoksessa haetaan näiden kaavojen rinnalle yhtiöille mahdollisuutta arvioida kyseiset suureet tarkemmin huomioiden oman vakuutuskantansa erityispiirteitä.

5. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu

Vuoden 2016 laskuperusteissa muutettiin osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuun ylärajaa. Koska jatkossa yläraja tulee helpommin vastaan, laskuperustemuutoksessa haetaan tarkennusta ylärajan ylitteen käsittelyyn.

Lisäksi osaketuottosidonnaiseen osuuteen vastuuvelasta (kerroin λ), sekä osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun alarajaan haetaan muutosta lakimuutoksen takia.

6. Muut muutokset

Perusteissa haetaan myös muutosta vakuutusmaksujen korjaamista koskevaan kohtaan, jotta perusteet vastaisivat muuttuvaa työntekijän eläkelakia.

Lisäksi perusteiden liitteessä on muita vastuuvelkaa ja takaisinlainausta koskevia kertoimia vuosille 2016 ja 2017 sekä osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun tasaava kerroin vuodelle 2015.

7. Vanhuuseläkerahastojen täydentäminen

Vanhuuseläkkeiden rahastoitujen osien täydennysten kohdentamiseen ei esitetä laskuperustemuutosta vielä vuodelle 2017, vaikka Eläketurvakeskuksen uusimpien pitkän aikavälin laskemien mukaan täydennysten kohdentaminen aiempaa vanhemmille ikäluokille voisi tukea vakuutusmaksun vakaana pysymistä. Kohdentaminen hyvin suppealle joukolle ikäluokkia voi aiheuttaa vakuutusteknisiä ongelmia, joita on selvitettävä vielä tarkemmin.

Vuoden 2017 rahastotäydennysten ennakoidaan olevan poikkeuksellisen suuria, koska vanhuuseläkerahastoja ei täydennetä vuonna 2016. Jotta vanhuuseläkerahastojen täydennysten kohdentamisella saavutettaisiin paras mahdollinen hyöty ajatellen vakuutusmaksun vakaana pysymistä, esitetään, että vuodelta 2017 kertyvää tai vuodelle 2017 muuten sovittua rahastotäydennystä voitaisiin lykätä vuoteen 2018.

Vuoden 2017 aikana selvitetään laajemmin vanhuuseläkkeiden rahastotäydennysten käyttöä ja mahdollisia muita keinoja, joilla voitaisiin vaikuttaa tasausvastuun riittävyteen ja edesauttaa vakuutusmaksun pitämistä vakaana.

Liitteet:

Eläketurvakeskuksen muistio täydennyskertoimesta ja perustekorosta 1.1.2017 alkaen

Eläketurvakeskuksen muistio osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun tasauksessa käytettävästä kertoimesta vuodelle 2015

Eläketurvakeskuksen muistio tasausvastuun laskennassa käytettävästä kuolevuusperustetäydennyksen kertoimesta vuodelle 2016

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN MUUTOKSEN PERUSTELUT

1. Asiakashyvitysten jaon uudistaminen

Työeläkevakuutusyhtiöiden yhteisestä laskuperusteesta esitetään muutettavaksi asiakashyvityssiirron osittamista koskevat kohdat, koska jatkossa asiakashyvityssiirron osittaminen tehdään kunkin yhtiön oman laskuperusteen mukaisesti. Tähän liittyen on sosiaali- ja terveysministeriö antanut yhtiöille kirjeen 27.5.2016, koskien sitä, miten STM tulkitsee TyEL:n säännöksiä työeläkevakuutusyhtiön asiakashyvityksistä ja 19.9.2016 vastauksen TELA ry:n tulkintapyyntöön liittyen ylijäämän kohdistamiseen.

Muutokset tulisivat voimaan siten, että ensimmäisen kerran niitä sovellettaisiin vuoden 2018 hyvityssiirron osittamiseen. Tällöin ne vaikuttaisivat vuoden 2019 vakuutusmaksuun.

2. Asiakashyvitykset vakuutuksen siirtyessä toiseen TyEL:n alaista toimintaa harjoittavaan eläkelaitokseen

Yhteisessä laskuperusteessa säilytettäisiin kuitenkin asiakashyvitysten määräytyminen vakuutuksen siirtyessä toiseen työeläkevakuutusyhtiöön (ns. jälkihyvitykset). Koska jatkossa asiakashyvitykset vuoden lopussa voimassa oleville vakuutuksille määräytyvät yhtiökohtaisesti, on jälkihyvitysten määräytymistekniikkaa muutettava yleisemmäksi ja tasoa pienennettävä.

Jälkihyvitykset esitetään määräytyväksi perustuen kunkin yhtiön käyttämään pitkäkestoiseen jakotekijään, josta STM on antanut tulkintansa yhtiöille osoitetussa kirjeessä. Oman pitkäkestoisen jakotekijän käyttäminen jälkihyvityksissä helpottaa tarvittavien laskentajärjestelmien rakentamista ja käyttöä sekä asiakkaiden informoimista. Sillä varmistetaan myös se, että jälkihyvitykset määräytyvät loogisesti suhteessa asiakashyvityksiin vakuutuksen jatkuessa.

Siirtyville vakuutuksille asiakashyvitykset määräytyisivät kunkin työeläkevakuutusyhtiön oman laskuperusteen mukaisesti vakuutuksen päättymisvuodelta. Jälkihyvitys laskettaisiin asiakkaalle päättymisvuoden jälkeen kolmelta vuodelta, jos vakuutus on päättynyt vuoden lopussa ja kahdelta vuodelta, jos vakuutus on päättynyt kesken vuoden. Tämä vastaa hyvin pitkälle nykyistä käytäntöä.

Jotta vältettäisiin tilanteita, jossa päättyneen vakuutuksen jälkihyvitys yhdessä vastaanottavan yhtiön asiakashyvityksen kanssa ei olisi kohtuullisessa suhteessa asiakashyvitykseen vakuutuksen jatkaessa, esitetään jälkihyvitysten tasoa pienennettäväksi siten, että vakuutuksen osuutta laskettaessa huomioidaan vakuutuksen pitkäkestoisen jakotekijän perusteella jaettavasta osuudesta vain puolet. Yhtiöillä on erilaiset vakuutuskannat ja osuuden puolittaminen pyrkii varmistamaan, että kaikilla yhtiöillä edellä mainittu vaatimus täyttyy.

Jälkihyvityksiä ei kertyisi asiakkaalle, jos asiakkaan vakuutusmaksuista kertynyt rahasto päättymisvuotta edeltävän vuoden lopussa on pienempi kuin 50 000 euroa. Sama käytäntö on myös nykyisissä laskuperusteissa.

Jotta jatkossa välttyttäisiin hankalilta siirtymäajoilta jälkihyvitysten tai työeläkevakuutusyhtiön omaa perustetta muutettaessa, esitetään, että jälkihyvitykset määräytyisivät aina kunkin vuoden voimassaolevan laskuperusteen mukaisesti.

Jos vakuutuksen alkamiseen liittyy vakuutuskassalain 132 §:ssä tai eläkesäätiölain 100 §:ssä tarkoitettu vakuutuskannan luovutus tai jos vakuutus päättyy TVYL 29 a §:ssä tarkoitettuun työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttamiseen, vakuutuksen asiakashyvitys esitetään ositettavaksi ajan suhteessa vastaavasti kuten nykyisissä laskuperusteissa. Vakuutuksen päättyessä työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovutukseen se ei ole oikeutettu jälkihyvityksiin.

Uusi hyvityksiä koskeva laskuperuste haetaan voimaan vuoden 2018 alusta vuoden 2020 loppuun, jotta ehditään saada kokemuksia sen soveltuvuudesta uuteen malliin, jossa jatkuvien vakuutusten asiakashyvitykset määräytyvät työeläkevakuutusyhtiökohtaisesti.

Monimutkaisten ja vaikeasti toteutettavien siirtymäsäännösten välttämiseksi esitetään, että uutta laskuperustetta sovellettaisiin myös jo ennen 2017 päättyneiden vakuutusten hyvityksiin vielä jäljellä olevana aikana kuitenkin siten, että näiden vakuutusten osalta hyvitys laskettaisiin pitkäkestoisen jakotekijän mukaan täysimääräisenä. Tämä ei muuta olennaisesti hyvityksen määräytymisperustetta siihen nähden, mitä on ollut voimassa vakuutuksen päättyessä. Tämä on katsottu kohtuulliseksi aikoinaan päättyneisiin vakuutuksiin liittyvien mahdollisten odotusten kannalta.

3. Muut muutokset

Laskuperusteiden nykyinen luku 5.2.2.6 on muutettu luvuksi 5.2.2.7 asiasisällön pysyessä ennallaan. Myös kohdan 4.1 viittaukset asiakashyvityksiin on muutettu vastaamaan esitettyjä muutoksia.

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN MUUTOKSEN PERUSTELUT, TÄYDENNYS 30.9.2016 LÄHETETYN PERUSTEHAKEMUKSEN PERUSTELUIHIN

1. Perustelut jälkihyvitysten tasolle

Asiakashyvitykset määräytyvät jatkossa yhtiökohtaisesti, joten on ollut tarpeen löytää jälkihyvitysmallille ja -tasolle sellainen toteutus, joka sopisi yhteen erilaisten yhtiökohtaisen mallien ja yhtiöiden tilanteiden kanssa. Yhtiökohtaisten hyvitysten jakoperusteiden odotetaan lisäävän kilpailua, jolloin jälkihyvitysten merkitys vähentynee nykyisestä painopisteen siirtyessä eri hyvitysmallien vertailuun. Merkittävintä silti on, minkä tasoisia hyvityksiä yhtiö kykenee antamaan.

Jotta vältettäisiin tilanteita, jossa päättyneen vakuutuksen jälkihyvitys yhdessä vastaanottavan yhtiön asiakashyvityksen kanssa ei olisi kohtuullisessa suhteessa asiakashyvitykseen vakuutuksen jatkaessa, esitetään jälkihyvitysten tasoa muutettavaksi siten, että vakuutuksen osuutta laskettaessa huomioidaan vakuutuksen pitkäkestoisen jakotekijän perusteella jaettavasta osuudesta vain puolet. Yhtiöillä on erilaiset vakuutuskannat ja osuuden puolittaminen pyrkii varmistamaan, että kaikilla yhtiöillä edellä mainittu vaatimus täyttyy.

Jälkihyvitysten tason pienentämisellä on siis haettu sekä riittävää tasoa jälkihyvityksille että pyritty estämään ylikompensaatio-tilanteet.

Jos jälkihyvitysten tasoa pienennettäisiin alle puoleen, jälkihyvitysten taso pienenisikin paljon, että jälkihyvitykset alkaisivat olla merkityksettömän pieniä. Tämä saattaisi vaikeuttaa vakuutusten siirtymistä ja vähentäisi näin kilpailua.

Jos jälkihyvitysten tasoa ei pienennettäisi tai tasoa pienennettäisiin kovin vähän, tulisi tilanteita, joissa lähtevä vakuutus saisi kohtuuttoman suuren hyvityksen jälkihyvitysaikana verrattuna vanhassa eläkeyhtiössä jatkamiseen, vaikka kummankin eläkeyhtiön hyvitystaso olisi samalla tasolla. Kohtuuton lopputulos voisi muodostua erityisesti silloin, jos luovuttavassa yhtiössä on suuri rahastopaino (tai vastaava) verrattuna vastaanottavaan yhtiöön ja vakuutuksella on suhteellisen suuri rahasto.

Epätasapaino jatkuvan ja päättyneen vakuutuksen hyvityksissä voi johtaa jälkihyvitysmallista johtuvaan spekulatiiviseen käyttäytymiseen vakuutusten siirroissa. Tällöin vakuutuksen siirto tietyn tyypp-

pisestä eläkeyhtiöstä voisi olla erityisen houkuttelevaa ja yhtiöt siten joutuisivat kilpailumielessä erilaiseen asemaan, vaikka ko. yhtiöt olisivat hyvitystasoltaan samaa luokkaa.

Hyvitysten jakaminen yhtiökohtaisen periaatteen mukaan tuo nyt uuden elementin, joka erottelee yhtiöitä enemmän.

2. Tarkennettu kuvaus voimaantulosta

Siirtyminen uusien perusteiden mukaiseen jälkihyvitysten laskentaan tapahtuu seuraavasti:

- Vuoden 2017 hyvityssiirto, joka maksetaan ulos vuonna 2018, ositetaan vuodelle 2017 haetun vanhan ositusperusteen mukaan, jossa rahastoilla on 50 % paino ja maksuilla 50 % paino. Jälkihyvitykset lasketaan kuten aiemminkin.
- Vuoden 2018 hyvityssiirto, joka maksetaan ulos vuonna 2019, ositetaan vuodelle 2018 haettujen yhtiökohtaisten ositusperusteiden mukaan. Ennen vuotta 2017 päättyneet vakuutukset saavat jälkihyvityksen täysimääräisesti yhtiön pitkäkestoisen jakotekijän mukaan, vuonna 2017 päättyneet puolitetun pitkäkestoisen jakotekijän mukaan ja vuonna 2018 päättyneet jälkihyvityksiin oikeutetut vakuutukset saavat hyvitystä kuten 31.12.2018 jatkuvat vakuutukset (eli sekä yhtiön pitkä- että lyhytkestoisen jakotekijän perusteella).
- Vuoden 2019 hyvityssiirto menee vastaavasti kuin 2018 (ennen vuotta 2017 päättyneet täysimääräisesti pitkäkestoisen jakotekijän mukaan, vuonna 2017 ja 2018 päättyneillä puolitetun pitkäkestoinen jakotekijä, 2019 päättyneet jälkihyvityksiin oikeutetut kuten 31.12.2019 jatkuvat).